

เครื่องดื่มสมุนไพร

น้ำดื่มเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ภูมิปัญญาพื้นบ้านไทยได้นำน้ำสมุนไพรมาเป็นเครื่องดื่มช่วยคลายร้อน ตับกระหายและยังช่วยปรับธาตุบำรุงสุขภาพและป้องกันโรคหรืออาการเจ็บป่วยบางอย่างได้ เนื่องจากในน้ำสมุนไพรมีวิตามินและสารหลายชนิดที่มีฤทธิ์ในการป้องกันโรค น้ำสมุนไพรได้รับความนิยมมากขึ้นโดยมีการปรับประยุกต์นำผักและผลไม้ทำเป็นเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ตามทฤษฎีการแพทย์แผนไทยมีการเลือกดื่มน้ำสมุนไพร ดังนี้

1. น้ำสมุนไพรแบ่งธาตุเจ้าเรือน

1.1 คนธาตุดิน ควรรับประทานอาหารรสฝาด หวาน มัน เค็ม น้ำสมุนไพรที่เหมาะสมกับคนธาตุดิน คือ

- รสฝาด เช่น น้ำฝรั่ง น้ำมะตูม น้ำกระถ่อน น้ำมะกอก น้ำมะขามป้อม น้ำลูกหว่า
- รสหวาน เช่น น้ำแตงโม น้ำมะละกอ น้ำกล้วยหอม น้ำขนุน น้ำเงาะ น้ำน้อยหน่า น้ำละมุดฝรั่ง น้ำลำไย น้ำอ้อย
- รสมัน เช่น น้ำกระฉับ น้ำข้าวโพด น้ำฟักทอง น้ำแห้ว

1.2 คนธาตุน้ำ ควรรับประทานอาหารรสเปรี้ยว และขม น้ำสมุนไพรที่เหมาะสมกับคนธาตุน้ำ คือ

- รสเปรี้ยว เช่น น้ำมะขาม น้ำมะขวิด น้ำกระเจี๊ยบแดง น้ำมะยม น้ำส้มโอ น้ำมะเขือเทศ น้ำสับปะรด น้ำส้ม น้ำลิ้นจี่ น้ำองุ่น น้ำชมพู น้ำสตอเบอรี่ น้ำมะพร้าว น้ำมะเฟือง
- รสขม เช่น น้ำมะระขี้นก น้ำเห็ดหลินจือ น้ำใบบัวบก

1.3 คนธาตุลม ควรรับประทานอาหารรสเผ็ดร้อน น้ำสมุนไพรที่เหมาะสมกับคนธาตุลม คือ น้ำกะเพราแดง น้ำขิง น้ำข่า น้ำตะไคร้ น้ำกานพลู

1.4 คนธาตุไฟ ควรรับประทานอาหารรสขม หอมเย็น (สุขุม) และ จืด น้ำสมุนไพรที่เหมาะสมกับคนธาตุไฟ คือ

- รสขม เช่น น้ำมะระขี้นก น้ำเห็ดหลินจืด น้ำใบบัวบก
- รสหอมเย็น เช่น น้ำใบเตย น้ำลูกเดือย น้ำเม็ดแมงลัก น้ำแตงไทย น้ำมะพร้าว น้ำรากบัว น้ำลูกจาก น้ำลูกตาลอ่อน
- รสจืด เช่น น้ำผักคะน้า น้ำผักตำลึง น้ำแตงกวา น้ำขึ้นฉ่าย น้ำดอกคำฝอย น้ำว่านหางจระเข้ น้ำผักกวางตุ้ง

2. น้ำสมุนไพรแบ่งตามช่วงเวลา อิทธิพลของกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงใน 1 วัน จะทำให้เกิดการแปรปรวนของธาตุในร่างกาย และอาจก่อให้เกิดการเสียสมดุลได้ดังนี้

2.1 เวลา 06.00 – 10.00 น. และ เวลา 18.00 – 22.00 น. มักจะเจ็บป่วยด้วยธาตุน้ำ น้ำสมุนไพรที่บำรุงร่างกายและปรับสมดุลของธาตุน้ำ ได้แก่ น้ำสมุนไพรที่มีรสเปรี้ยว เช่น น้ำส้ม น้ำมะนาว น้ำมะขาม เป็นต้น

2.2 เวลา 10.00 – 14.00 น. และ เวลา 22.00 – 02.00 น. มักจะเจ็บป่วยด้วยธาตุไฟ น้ำสมุนไพรที่ช่วยบำรุงร่างกายและปรับสมดุลธาตุไฟ ได้แก่ น้ำสมุนไพรที่มีรสขม เช่น น้ำใบบัวบก น้ำมะระขี้นก เป็นต้น

2.3 เวลา 14.00 – 18.00 น. และ เวลา 02.00 – 06.00 น. มักจะเจ็บป่วยด้วยธาตุลม น้ำสมุนไพรที่ช่วยบำรุงร่างกายและปรับสมดุลธาตุลม ได้แก่ น้ำสมุนไพรที่มีรสเผ็ดร้อน ได้แก่ น้ำขิง น้ำตะไคร้ น้ำมะตูม เป็นต้น

เทคนิคในการเตรียมน้ำสมุนไพรมะนาว

1. การเลือกสมุนไพรมะนาว การเลือกสมุนไพรมะนาวที่จะทำน้ำสมุนไพรมะนาวต้องคำนึงถึงสมุนไพรมะนาวที่สดหรือถ้าเป็นสมุนไพรมะนาวที่ต้องทำให้แห้ง ควรเลือกสมุนไพรมะนาวที่ใหม่สะอาด คุณลักษณะ สี กลิ่น ดูว่ามีเชื้อราหรือไม่ สมุนไพรมะนาวที่สดใหม่ช่วยให้ได้คุณค่าทางโภชนาการสูง สีสันน่ารับประทาน

2. ความสะอาด ทั้งสมุนไพรมะนาวและภาชนะที่ใช้ต้องสะอาด ป้องกันการปนเปื้อนเชื้อ ถ้าไม่สะอาดอาจทำให้ผู้ดื่มน้ำสมุนไพรมะนาวท้องเสีย และยังทำให้น้ำสมุนไพรมะนาวเก็บไม่ได้นานเท่าที่ควร

3. ภาชนะที่ใช้ ภาชนะที่ดื่มควรจะเป็นหม้อเคลือบ ไม่ควรใช้หม้ออลูมิเนียมเพราะอาจจะทำให้กรดที่อยู่ในสมุนไพรมะนาวกัดภาชนะ ถ้าเป็นหม้อหรือกระทะทองเหลือง จะทำให้รสของน้ำสมุนไพรมะนาวเปลี่ยนไป นอกจากนี้การที่เราดื่มน้ำสมุนไพรมะนาวที่มีสารโลหะหนักผสมอยู่อาจจะเป็นอันตรายต่อร่างกายได้ สำหรับภาชนะที่บรรจุควรจะเป็นขวดแก้ว จะสะดวกในการดื่มและน้ำสมุนไพรมะนาวจะไม่ทำปฏิกิริยากับขวดแก้ว ยังดูใสสะอาดน่าดื่มยิ่งขึ้น

ข้อควรระวัง ในการปรุงและดื่มน้ำสมุนไพรมะนาว คือ ไม่ควรใส่น้ำตาลให้หวานจัดจนเกินไป ควรให้รสชาติและกลิ่นของสมุนไพรมะนาวเป็นกลิ่นและรสชาติแทนการใช้รสหวานของน้ำตาล

คุณค่าและประโยชน์ของน้ำสมุนไพรมะนาว

น้ำสมุนไพรมะนาวเป็นเครื่องดื่มที่มีรสชาติอร่อยตามธรรมชาติ สามารถเตรียมเองได้โดยใช้พืชผักและผลไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นตามฤดูกาล การเตรียมน้ำสมุนไพรมะนาวไว้ดื่มเองในครอบครัวช่วยประหยัด ทำให้เราได้น้ำสมุนไพรมะนาวที่สด สะอาด ปลอดภัย อุดมไปด้วยสารอาหารวิตามิน และเกลือแร่ ซึ่งช่วยบำรุงร่างกายให้แข็งแรง ช่วยระบาย อีกทั้งยังทำให้ผิวพรรณเปล่งปลั่ง และบำรุงเส้นผมให้สวยงาม

นอกจากคุณค่าทางอาหารแล้วน้ำสมุนไพรมะนาวยังมีสรรพคุณทางยาตามตำราการแพทย์แผนไทย ช่วยรักษาโรคและกลุ่มอาการขั้นพื้นฐานได้ ดังนั้นควรหันมาดื่มน้ำสมุนไพรมะนาวแทนการดื่มน้ำอัดลม น้ำชาหรือกาแฟ

ตัวอย่างการเตรียมน้ำสมุนไพรมะนาวบำรุงธาตุ

น้ำกระเจี๊ยบ

ส่วนผสม

น้ำกระเจี๊ยบ	1 ถ้วย
น้ำต้มสุก	2 ถ้วย
น้ำเชื่อม (อัตราส่วน 1:1)	½ ถ้วย

วิธีทำ กระเจี๊ยบต้มสุก แกะเอาแต่น้ำ ใส่เครื่องปั่นเติมน้ำสุก ปั่นเติมน้ำเชื่อม ชิมรสตามใจชอบ จะได้น้ำกระเจี๊ยบสีชาวจุ่นเพราะมีเนื้อกระเจี๊ยบปนอยู่

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสหวานมัน เนื้อในฝัก ชูกำลัง บำรุงทารกในครรภ์ แก้อ่อนเพลีย บำรุงเนื้อหนังให้สมบูรณ์และบำรุงกำลังคนไข้

น้ำกระเจี๊ยบแดง

ส่วนผสม

กระเจี๊ยบแห้ง	1/2 ถ้วย
น้ำตาลทราย	2 ถ้วย
เกลือป่น	1 ช้อนโต๊ะ
น้ำสะอาด	5 ถ้วย

- วิธีทำ**
- ล้างกระเจี๊ยบ 1 ครั้ง ให้สะอาดพักไว้
  - ใส่น้ำลงในหม้อ ตั้งไฟพอเดือด ใส่กระเจี๊ยบ ต้มจนออกสีแดง และเนื้อกระเจี๊ยบนุ่ม กรองเอาแต่น้ำ นำขึ้นตั้งไฟต่อ
  - ใส่น้ำตาล เกลือป่น เคี่ยวไฟอ่อน จนน้ำตาลละลายหมด ยกลงทิ้งให้เย็น เทใส่ขวด แช่เย็นไว้ดื่มเย็น หรือใส่น้ำแข็งดื่มก็ได้

สมุนไพรดอกทศตอม

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสเปรี้ยว ทำให้สดชื่น ขับน้ำดี ลดไข้ แก้ไอ แก้นิ่ว แก้กระหายน้ำ

น้ำกระท้อน

ส่วนผสม

กระท้อนฝานเอาแต่น้ำ	2 ถ้วย
น้ำเชื่อม	1/3 ถ้วย
เกลือป่น	1 ช้อนชา
น้ำสะอาด	4 ถ้วย

- วิธีทำ**
- ต้มกระท้อนกับน้ำ ใช้ไฟอ่อน เคี่ยวจนเนื้อกระท้อนนุ่ม กรองเอาแต่น้ำ
  - ใส่น้ำเชื่อม เกลือป่น คนให้เข้ากัน เทใส่ขวดแช่เย็น หรือจะใส่น้ำแข็งดื่มเย็นๆ

หมายเหตุ อีกวิธีหนึ่ง นำไปปั่นรวมกันให้ละเอียด เทใส่ขวดแช่เย็น ดื่มเย็นโดยไม่ใส่น้ำแข็งก็ได้

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสฝาด ฝาดสมาน ดับพิษร้อนถอนพิษไข้ แก้ท้องร่วง

น้ำข้าวโพด

ส่วนผสม

เมล็ดข้าวโพดสวีท	1 ถ้วย
น้ำต้มสุก	2 ถ้วย
เกลือป่น	1/4 ช้อนชา
น้ำมะนาว	1 ช้อนชา
น้ำเชื่อม	2 ช้อนโต๊ะ

kapook.com

วิธีทำ เลือกข้าวโพดพันธุ์ซูเปอร์สวีทแท้ๆ ที่ยังอ่อนอยู่และเก็บมาสดๆ น้ำฝักข้าวโพดลวกน้ำ แกะเมล็ดข้าวโพดออกใส่เครื่องปั่น เติมน้ำต้มสุก ปั่นให้ละเอียด กรองด้วยผ้าขาวบาง เอากากออก เติมเกลือป่น เติมน้ำมะนาว เติมน้ำเชื่อม ชิมรสดูตามใจชอบ กรองด้วยผ้าขาวบางอีกครั้งหนึ่งใช้ดื่มได้

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสมัน ฝาดสมาน บำรุงหัวใจ ทำให้เจริญอาหาร

น้ำขิง

ส่วนผสม

ขิงสด 15 กรัม (ขิงหั่นขนาด 1 นิ้ว 5 – 6 ชิ้น)
น้ำ 240 กรัม (16 ช้อนโต๊ะ)
น้ำเชื่อม 15 กรัม (1 ช้อนโต๊ะ)

วิธีทำ ปอกเปลือกขิงออก ล้างน้ำให้สะอาด ทูบพอแหลก ต้มน้ำให้เดือด เอาขิงที่ทุบไว้ลงต้มให้เดือด กรองเอากากออก เติมน้ำตาลชิมรสตามชอบ

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสเผ็ดร้อน บำรุงธาตุ ช่วยขับลม แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ แก้อาหารคั่งในไส้อาเจียน ช่วยเจริญอาหาร

น้ำแครอท

ส่วนผสม

แครอทหั่นเล็กๆ	3	ช้อนโต๊ะ
น้ำเชื่อมเข้มข้น	8	ช้อนโต๊ะ
น้ำมะนาว	2	ช้อนโต๊ะ
เกลือ	1	ช้อนชา
น้ำต้มสุก	2	แก้ว

วิธีทำ ล้างแครอทให้สะอาด หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ เติมน้ำ ปั่นให้ละเอียด ผสมน้ำเชื่อม น้ำมะนาว เกลือ เติมน้ำตามส่วน ผสมให้เข้ากัน ใส่น้ำแข็งก่อนเสิร์ฟ

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสหวาน หัวมีปริมาณเกลือโปตัสเซียมสูง ซึ่งทำให้มีฤทธิ์ในทางขับปัสสาวะ มีน้ำมันหอมระเหย มีฤทธิ์ในทางขับพยาธิไส้เดือน

น้ำตะไคร้

ส่วนผสม

ตะไคร้	2 – 3	ต้น
น้ำสะอาด	2 – 3	ถ้วย
น้ำตาลทราย	1- ½	ถ้วย

วิธีทำ นำต้นตะไคร้ ตัดใบออก แล้วล้างน้ำให้สะอาดตัดเป็นท่อนสั้นๆ ทูบพอแตกใส่หม้อเติมน้ำ เติมน้ำตาล 1- ½ ชีด ตั้งไฟพอเดือด กรองน้ำ นำน้ำสมุนไพรที่ตั้งไฟให้เดือดพอประมาณ 3 นาที ยกกรองใส่ขวดหนึ่ง 20-30 นาที เย็นแล้วเก็บใส่ตู้เย็น จะได้น้ำตะไคร้สีเหลืองอมเขียวอ่อนๆ ใส มีกลิ่นหอมตะไคร้

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสเผ็ดร้อน เป็นยาขับลม แก้เบื่ออาหาร แก้ผมแตกปลาย แก้โรคทางเดินปัสสาวะ นิ่ว และเป็นยาบำรุงไพธาตุให้เจริญ

น้ำบัวบก

ส่วนผสม

ใบบัวบก	2	ถ้วย
น้ำสะอาด	2	ถ้วย
น้ำเชื่อม	½	ถ้วย
น้ำแข็ง		

วิธีทำ นำใบบัวบกที่สด และใหม่ ล้างน้ำให้สะอาด แช่ต่างทับทิม 15 – 20 นาที ใส่เครื่องปั่น เติมน้ำพอสมควร กรองด้วยผ้าขาวบาง เติมน้ำเชื่อมพอหวาน ชิมรสดูตามใจชอบ จะได้น้ำใบบัวบกสีเขียวใส นำรับประทาน เมื่อจะดื่มใส่น้ำแข็งบดละเอียด รสหอมหวานชื่นใจ ดื่มแล้วแก้อาการกระหายน้ำ

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสขม แก้ฟกช้ำ ลดการอักเสบ แก้อ่อนในกระหายน้ำ ตำพอกรักษาแผลสด ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ขับปัสสาวะ และครีมทำผิวหนังแก้อักเสบ

น้ำใบเตยหอม

ส่วนผสม

ใบเตยสดหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ	3 ถ้วย
น้ำสะอาด	8 ถ้วย
น้ำตาลทราย	2 ถ้วย
น้ำแข็ง	

วิธีทำ ใบเตยสดที่ไม่แก่มากเกินไป ล้างทีละใบให้สะอาด แขน้ำต่างทับทิม 10 – 15 นาที นำมาหั่นตามขวางเป็นชิ้นเล็กๆ แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งใส่ลงในหม้อที่มีน้ำกำลังต้มเดือด ต้มเคี่ยว 5 – 10 นาที เติมน้ำตาลทรายให้รสหวานจัด กรองเอากากออก ใบเตยที่หั่นแล้วอีกส่วนหนึ่งปั่นให้ละเอียดโดยเติมน้ำ กรองเอากากออกเติมน้ำที่คั้นได้ซึ่งมีสีเขียว และกลิ่นหอมลงในหม้อใบเตยที่เติมน้ำตาลและกำลังเดือด ชิมให้มีรสหวานพอเดือดรีบยกลง เมื่อจะดื่มให้ใส่น้ำแข็งบดละเอียด

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสหอมเย็น ลดอาการกระหายน้ำ บำรุงหัวใจ ทำให้ชุ่มชื้น ตันและราก เป็นยาขับปัสสาวะ รักษาโรคเบาหวาน และแก้กระษัย

น้ำทับทิม

ส่วนผสม

เมล็ดทับทิม	1 ถ้วย
น้ำเชื่อม	¼ ถ้วย
น้ำต้มสุก	1 ถ้วย
เกลือป่น	

วิธีทำ 1. เอาเมล็ดทับทิมขย่ำกับน้ำต้ม ให้เนื้อหลุดจากเมล็ดมากที่สุด
2. กรองด้วยผ้าขาวบาง ใส่ลงหม้อ ตั้งไฟ 5 นาที ยกลง
3. ใส่น้ำเชื่อม เกลือเล็กน้อย คนให้เข้ากัน และเกลือละลาย ชิมรสให้ออกเปรี้ยว หวาน และเค็มเล็กน้อย
4. เทใส่ขวดที่ลวกน้ำร้อนแล้ว ปิดฝา นำไปแช่ในตู้เย็นไว้ จะได้เครื่องดื่มสีชมพูใสดื่มเย็นๆ

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสเปรี้ยวอมฝาด เป็นยาระบายอ่อนๆ บำรุงหัวใจ และทำให้ชุ่มชื่นใจ

น้ำฟักทอง

ส่วนผสม

ฟักทองนึ่งสุก	1	ถ้วย
น้ำสะอาด	3	ถ้วย
น้ำตาลทราย	100	กรัม
เกลือป่น		

วิธีทำ ปอกเปลือกฟักทอง นึ่งให้สุก ใส่เครื่องปั่นเติมน้ำ ปั่นให้ละเอียด เทใส่ภาชนะนำไปตั้งไฟ เติมน้ำตาลทราย เกลือป่น ชิมรสตามใจชอบ กรองด้วยผ้าขาวบาง ใส่หม้อตั้งไฟพอเดือด ยกลง เทใส่ขวด จะได้น้ำฟักทองสีเหลือง

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสหวานมัน เนื้อฟักทองมีวิตามินเอสูงมาก บำรุงร่างกาย

น้ำฝรั่ง

ส่วนผสม

เนื้อฝรั่งสด (ฝรั่งสาลิ)	1	ผล (เนื้อฝรั่ง 300 กรัม)
น้ำตาลทราย	200	กรัม
เกลือไอโอดีน	8	ถ้วย
น้ำเปล่า	6	ถ้วย

วิธีทำ 1. ล้างฝรั่งให้สะอาด
2. ผานเอาแต่เนื้อหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ
3. ปั่นฝรั่งกับน้ำจนเนื้อฝรั่งละเอียด ตั้งไฟใส่น้ำตาล เกลือพอเดือดยกลง ใส่น้ำแข็งบดก่อนดื่ม

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสฝาดอมเปรี้ยว มีฤทธิ์ฝาดสมาน ช่วยแก้อาการท้องเดิน

น้ำมะตูม

ส่วนผสม

มะตูมแห้ง	8	กรัม (2 ชิ้น)
น้ำตาลทราย	15	กรัม (1 ช้อนโต๊ะ)
น้ำเปล่า	240	กรัม (16 ช้อนโต๊ะ)

วิธีทำ นำมะตูมมาล้างให้สะอาด ปิ้งไฟพอหอม นำไปใส่หม้อเติมน้ำ ตั้งไฟเคี่ยวสักครู่ยกลง กรองเอาแต่น้ำ เติมน้ำตาลทราย ตั้งไฟให้ละลายชิมรสตามชอบ

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสเผ็ดร้อน ช่วยขับลม แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ ช่วยย่อยอาหาร บำรุงธาตุ ขับเสมหะ แก้อาการร้อนใน

น้ำมะนาว

ส่วนผสม

น้ำมะนาว	1 ถ้วย
น้ำตาลทราย	1 ถ้วย
เกลือป่น	1/2 ช้อนชา
น้ำสะอาด	1 ถ้วย

- วิธีทำ**
1. ทำน้ำเชื่อม โดยผสมน้ำตาลและน้ำ ตั้งไฟให้ละลาย ตั้งไว้พออุ่นๆ
  2. ใส่ น้ำมะนาว เกลือลงในน้ำเชื่อม คนให้เกลือละลาย
  3. ตักเสิร์ฟแบบอุ่น หรือเย็นก็ได้ โดยใส่น้ำแข็งลงในแก้ว เทน้ำ

มะนาวใส่ แต่งด้วยมะนาวฝานและสัระระแทน

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสเปรี้ยว แก้กระหายน้ำ แก้อ่อนใน บำรุงธาตุ เจริญอาหาร แก้เลือดออกตามไรฟัน ขับเสมหะ ทำให้ชุ่มคอ

น้ำมะพร้าว

ส่วนผสม

มะพร้าวน้ำหอม (เนื้อและน้ำ 1 ผล)	500 กรัม
น้ำเชื่อม	30 กรัม (2 ช้อนโต๊ะ)

- วิธีทำ** เลือกมะพร้าวอ่อนพอดี ปอกเปลือกออก ใช้มีดที่คมเฉาะเปลือกตรงหัวมะพร้าว เทน้ำเก็บไว้ ผ่ามะพร้าวเป็น 2 ซีก ตักเฉพาะเนื้อมะพร้าว ใส่เครื่องปั่นเติมน้ำมะพร้าวและน้ำตาลชิมรสตามใจชอบ

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสมัน ช่วยบำรุงกำลัง ขับปัสสาวะ ลดไข้ แก้กระหาย ทำให้สดชื่น

น้ำมะเฟือง

ส่วนผสม

มะเฟืองสุก	3 ถ้วย
น้ำเชื่อม	1/2 ถ้วย
เกลือป่น	1/2 ถ้วย
น้ำต้มสุก	2 ถ้วย

- วิธีทำ**
1. ล้างมะเฟืองให้สะอาด ผ่าเอาเมล็ดออก หั่นชิ้นเล็กๆ
  2. ใส่เนื้อมะเฟืองลงในโถปั่น ใส่น้ำต้ม น้ำเชื่อม เกลือ ปั่นให้ละเอียด
  3. เวลาเสิร์ฟ ตักน้ำแข็งใส่แก้ว เทน้ำมะเฟืองใส่เสิร์ฟทันที
  4. ถ้าเก็บไว้นาน นำไปต้มในเดือดประมาณ 5 นาที เทใส่ขวด

ที่ลวกน้ำร้อนแล้ว แช่ตู้เย็นไว้

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสเปรี้ยว เป็นยาขับเสมหะ ขับปัสสาวะ

น้ำมะระขี้้นก

ส่วนผสม

มะระขี้้นกสด (เฉพาะเนื้อ)	3	ผล
ใบเตยหอมตากแห้ง	15	กรัม
น้ำเปล่า	200	กรัม
น้ำเชื่อม	30	กรัม (2 ช้อนโต๊ะ)
เกลือไอโอดีน	1	กรัม (1/5 ช้อนโต๊ะ)
น้ำมะนาว	15	กรัม (ครึ่งผล)

วิธีทำ นำมะระขี้้นกล้างให้สะอาด คว้านเมล็ดออก หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ใส่เครื่องปั่น เติมน้ำสุก ปั่นกรองเอากากออกด้วยผ้าขาวบางหรือที่กรอง เติมน้ำเชื่อม ชิมรสตามชอบ

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสขม ช่วยเจริญอาหาร บำรุงน้ำดี แก้ไข้ แก้อ่อนใน

น้ำรากบัว

ส่วนผสม

รากบัว	2	ถ้วย
น้ำสะอาด	3	ถ้วย
น้ำตาลทราย	1/3	ถ้วย

วิธีทำ นำรากบัวที่สะอาด ผานเป็นชิ้นบางๆ นำไปต้มกับน้ำ แล้วคั่วจนกระทั่งได้น้ำเป็นสีชมพู กรองเอากากออก เติมน้ำตาลทราย ตั้งไฟให้เดือด ชิมรส ใส่ขวดหนึ่ง 20 – 30 นาที พอเย็นเก็บใส่ตู้เย็น จะได้น้ำรากบัวสีชมพู

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสหวานเย็น แก้อาการท้องร่วงหรือธาตุไม่ปกติ

น้ำลูกเดือย

ส่วนผสม

ลูกเดือย	1	ถ้วย
น้ำสะอาด	1 ½	ถ้วย
น้ำตาลทราย	1/3	ถ้วย
เกลือป่น		

วิธีทำ นำลูกเดือยที่ต้มสุกแล้ว ใส่เครื่องปั่น ใส่หม้อตั้งไฟ เติมน้ำตาลทราย และเกลือเล็กน้อย ชิมรสตามใจชอบ จะได้น้ำลูกเดือยสีขาวขุ่น

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสเย็น ช่วยขับปัสสาวะ เข้ายาสำหรับบำบัดอาการหลอดลมอักเสบ ปอดอักเสบ

น้ำส้ม

ส่วนผสม

ส้มเขียวหวาน	3	ผล (คั้นน้ำ 200 กรัม)
น้ำมะนาว	15	กรัม (1 ช้อนโต๊ะ)
น้ำเชื่อม	30	กรัม (2 ช้อนโต๊ะ)
เกลือไอโอดีน	1	กรัม (1/5 ช้อนโต๊ะ)

- วิธีทำ**
- ล้างผลส้มให้สะอาด ฝานตามขวาง 2 ซีก
  - คั้นเอาแต่น้ำ เติมน้ำมะนาว น้ำเชื่อม เกลือ ชิมรสตามต้องการ

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสเปรี้ยว ทำให้ชุ่มคอ แก้ไอ ขับเสมหะ

น้ำเสาวรส

ส่วนผสม

เสาวรสสุก	2 - 3	ผล
น้ำตาลมสุก	2	ถ้วย
น้ำเชื่อม	1/2	ถ้วย
เกลือป่น	1	ช้อนโต๊ะ
น้ำแข็งบด	1	ถ้วย

วิธีทำ นำผลเสาวรสสุกล้างให้สะอาด ฝ่า 2 ซีก ใช้ช้อน ช้อนเมล็ดและส่วนที่เป็นน้ำสีส้มๆ ออกให้หมดจากเนื้อผล เติมน้ำสุก คั้นกรองด้วยกระชอนหรือผ้าขาวบาง เพื่อแยกเอาเมล็ดและเส้นใยออก เติมน้ำเชื่อม เกลือป่น ชิมรสตามใจชอบ เวลาดื่มเติมน้ำแข็งบดละเอียด

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสเปรี้ยว ทำให้ชุ่มคอ ขับเสมหะ

น้ำหญาปักกิ่ง

ส่วนผสม

หญาปักกิ่ง	1	กิโลกรัม
น้ำเชื่อม	1/2	ถ้วย
น้ำสะอาด	4	ถ้วย

วิธีทำ นำหญาปักกิ่งที่สดๆ ใหม่ๆ ล้างน้ำให้สะอาด แช่ต่างทับทิม 15-20 นาที แล้วหั่นตามขวางละเอียด ใส่เครื่องปั่น เติมน้ำแล้วกรองด้วยผ้าขาวบาง เติมน้ำเชื่อมพอหวาน ชิมรสตามชอบ จะได้น้ำหญาปักกิ่งสีเขียวใส

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสเย็น ลำต้นมีสารกลุ่มกลัยโคสฟิงโกไลปิดส์ เป็นสารต้านมะเร็งระยะต้น ช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับร่างกายที่จะเกิดโรค เช่น โรคมะเร็งในลำคอ ตับ มดลูก ลำไส้ ผิวหนัง และเม็ดเลือด เส้นเลือดหัวใจตีบ โรคภูมิแพ้ โรคความดันโลหิต และเบาหวาน

น้ำเห็ดหลินจือ

ส่วนผสม

เห็ดหลินจือแห้ง	4 – 5	ชิ้น (หั่นเป็นชิ้นบางๆ)
น้ำตาลทรายแดง/น้ำผึ้ง	2	ถ้วย
น้ำสะอาด	2	ถ้วย

วิธีทำ นำเห็ดหลินจือแห้ง ใส่ลงในหม้อเคลือบ เติมน้ำตั้งไฟเคี่ยวเอาสารในเห็ดออกมาเคี่ยวนานประมาณ 10.15 นาที กรองเอากากออก แล้วใส่น้ำตาลทรายแดงหรือน้ำผึ้งเคี่ยวไฟอ่อนๆ จนน้ำตาลทรายแดงละลายจนหมด ชิมรสตามชอบทิ้งไว้ให้เย็น ก่อนแล้วเทใส่ขวดแช่เย็น เก็บไว้ดื่มเย็นๆ หรือใส่น้ำแข็งบดละเอียด

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสขม ทั้งดอกเห็ด ลดความดันโลหิตสูง (ไม่มีผลต่อคนที่มีความดันปกติหรือต่ำ) ลดปริมาณน้ำตาล ลดคอเรสเตอรอล ช่วยกระตุ้นภูมิคุ้มกันในร่างกาย รักษาอาการภูมิแพ้ต่างๆ ช่วยให้นอนหลับ รักษาหลอดลมอักเสบ แก้หืดหอบ บำรุงประสาท ยับยั้งเซลล์เนื้องอก มะเร็ง แก้ปวดตามข้อ บำรุงเอ็น กระดูก หัวใจ ม้าม ตับ ปอด ไต การสูบฉีดของหัวใจ หลอดเลือด

น้ำแห้ว

ส่วนผสม

เนื้อแห้วต้มสุก	50	กรัม (ประมาณ 6 – 8 หัว)
น้ำเชื่อม	30	กรัม
เกลือเสริมไอโอดีน	2	กรัม

วิธีทำ นำแห้วต้มสุกที่เตรียมไว้ ใส่เครื่องปั่นกับน้ำที่เตรียมไว้ให้ละเอียด เติมน้ำเชื่อม เกลือปน คนให้เข้ากัน นำไปแช่เย็น

รสและสรรพคุณตามภูมิปัญญาไทย

รสหวานมัน แก่ร้อนในกระหายน้ำ บำรุงธาตุ บำรุงเส้นเอ็น ขับน้ำนม สมานแผล ในทางเดินอาหาร และกระตุ้นการทำงานของร่างกาย

อ้างอิงข้อมูลจาก หนังสือคู่มือประชาชนในการดูแลสุขภาพ ด้วยการแพทย์แผนไทย

จัดทำข้อมูลโดย กลุ่มงานพัฒนาวิชาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร สถาบันการแพทย์แผนไทย